

DZIENNIK BERLIŃSKI

Adres redakcji i administracji:

BERLIN W., Schlüterstrasse 52,
Telefon: Bismark 7546.

Podatowa konto czekowe: Berlin NW 7, nr. 4203

wychodzi codziennie

Grósz niedziel i świąt.

EKSPEDYCJA: Bytom OS. (Beuthen OS.) Kurfürstenstr. 19

Cena abonamentu na pocztę miesięcznie 1,85 mk.
Wysyłka pod opaską w Niemczech 2,75 mk. miesięcznie.
Abonament w agencjach 1,85 mk. miesięcznie.
Cena ogłoszeń w Niemczech
— Za 1 milimetr osmioletowy 10 tenygow. —

Rok XXXII

Niedziela, 5-go lutego 1928

Nr. 29

Uwagi o prasie polskiej w Niemczech.

Przed wojną na wszystkich terenach Rzeszy Niemieckiej posiadaliśmy pisma polskie silnie ufundowane. Po wojnie dawniejsza liczna prasa polska zmalała jednym zamachem na kilkanaście pism polskich. Dopiero po pewnym czasie, po unormowaniu się jako tako stosunków, prasa polska w Niemczech odżywała powoli. Był czas, kiedy oprócz „Katolika” w Bytomiu nie było na G. Śląsku Opolskim innej polskiej gazety.

Obecnie na terenie Rzeszy Niemieckiej prasa polska mniejszościowa obejmuje 5 dzienników, 2 czasopisma młodzieży polskiej. Z dzienników dwa ukazują się na wychodźstwie, trzy zaś na terenach, zamieszkałych przez ludność autochtoniczną, t. j. przez ludność z dziadów pradziadów tamże zasiedziałą. Jako dzienniki ukazują się:

„Dziennik Berliński” w Berlinie,

„Naród” w Herne,

„Gazeta Olsztyńska” w Olsztynie,

„Katolik” i „Katolik Codzienny” w Bytomiu,

„Nowiny Codzienne” w Opolu.

Czasopismami organizacyjnymi są: organ Związku Polaków w Niemczech, wydawany pod nazwą „Polak w Niemczech”, ukazujący się jako miesięcznik w okazałej liczbie nakładowej i wydawany członkom Zw. Pol. w Niem. bezpłatnie oraz „Zjednoczeniowiec”, organ Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Niemczech, wydawany dla członków Z. Z. P. jako miesięcznik.

Pism młodzieży ukazują się w Niemczech 2, a mianowicie miesięcznik „Zdrój”, pismo dobrze redagowane, ukazujące się w Opolu jako organ Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polsko-Katolickiej na Śląsku Opolskim, i „Życie Młodzieży”, wychodzące w Olsztynie jako dwutygodnik i organ Związku Towarzystw Młodzieży w Prusach Wschodnich.

— Poza tym szeregiem pism polskich w Niemczech każdy dziennik posiada mnóstwo dodatków na tydzień, np. dodatek niedzielny, dla rolnika, dla robotnika, powieściowy, dodatek dla dzieci, dla młodzieży itp.

Prasa polska w Niemczech nie podlega żadnym kierunkom politycznym. Służy dążeniom kulturalno-oświatowym społeczeństwa naszego. Jest ona zatem bezpartyjna, a dła przedewszystkiem o podniesienie poczucia narodu szerokiego mas ludu polskiego w Niemczech.

Znaczenie i zadanie prasy polskiej w Niemczech wobec społeczeństwa polskiego w Niemczech jest nadzwyczaj wielkie. Ona jest wyrazicielem naszych myśli i ma za zadanie urabiać opinie świata w stosunku do nas. Żadne pismo niemieckie, choćby najliberalniejsze wobec Polaków, nie zajmuje się naszymi sprawami ani skutecznie, ani stale. Niema wyrozumienia dla nas wśród współobywateli niemieckich bez względu na ich przekonanie polityczne. Z praktyki wynika, że o ile chodzi o nas, wtenczas niemiecki lewicowiec jest takim samym wszechniemcem jakim jest niemiecki prawicowiec.

Do omawiania spraw naszych potrzebna nam jest własna prasa. Za pomocą jej dotrzeć chcemy do wszystkich tych, którzy krzywd naszych nie znają. Dotrzeć chcemy także przez prasę naszą i do tych członków społeczeństwa polskiego, którzy stoją od pracy naszej na uboczu, którzy stronią od nas. Ich wszystkich przekonać chce prasa nasza do naszych dążeń uprawnionych wobec państwa, skruszyć chce w ich sercach skorupę obojętności wobec spraw naszych.

Dalszym ważnym zadaniem prasy polskiej jest informowanie nas o wszystkich przejawach z życia politycznego i towarzyskiego całego świata. Ukazując się w naszym ojczystym języku, prasa polska powiększa zawsze nasze wiadomości i nasze znajomości świata.

Sprawa handlowego traktatu polsko-niemieckiego.

Berlin. (PAT). Przewodniczący delegacji niemieckiej do rokowań handlowych polsko-niemieckich dr. Hermes i referent spraw polskich w urzędzie spraw zagranicznych dr. Zechlin, przybyli dnia 3 bm. pociągiem rannym do Berlina.

W związku z tem „Berliner Tageblatt” wskazując, że dr. Hermes będzie mógł złożyć Stresemannowi jeszcze przed jego wyjazdem na urlop wypracowany sprawozdanie z przebiegu rokowań dotychczasowych wyraża przypuszczenie, że dr. Hermes podziela pogląd, wyrażony przez ministra spraw zagranicznych w ostatniej mowie, że groźba Landbundu w sprawie traktatu handlowego z Polską nie przyczyniła się chyba do ułatwienia rokowań.

Pozatem „Berliner Tageblatt” stwierdza, że wyjazd dr. Hermesa z Warszawy do Berlina nastąpił z powodów czysto osobistych. Dr. Hermes bierze żywy udział w akcji rolnictwa niemieckiego i należy do współpracowników niemieckiej ankiety gospodarczej. W związku z wyjazdem dr. Hermesa rząd niemiecki — jak twierdzi dziennik — zwrócić się miał do rządu polskiego z prośbą, aby Polska

zgodziła się na przeniesienie na krótki przeciąg czasu rokowań handlowych do Berlina.

Organ kanclerza „Germania” twierdzi, że rokowania po wyjeździe dr. Hermesa toczyć się będą przez pewien czas dalej w Berlinie i podkreśla, że przeniesienie rokowań do Berlina nie posiada żadnego nadzwyczajnego znaczenia i było omówione w czasie spotkania między ministrem Stresemannem i dyrektorem Jackowskim.

„Germania” stwierdza, że przygotowania traktatu handlowego z Polską coraz bardziej wysuwają się na czoło dyskusji gospodarczo-politycznej. Dziennik niemiecki wyraża przekonanie, że uda się łatwo wyrównać przeciwieństwa interesów między poszczególnymi grupami gospodarczymi. Zarówno w Polsce, jak i w Niemczech starłowe koła gospodarcze dokładają wszelkich starań, aby umożliwić wyrównanie sprzecznych interesów.

Berlin. (PAT). W dniu 3 bm. prezydent Hindenburg przyjął delegację Landbundu niemieckiego, oraz niem. związku chłopskiego, który przedstawił mu obszerny memoriał w sprawie zarządzeń, mających na celu akcję pomocy dla rolnictwa niemieckiego.

Posiedzenie rządu Rzeszy.

Berlin. (PAT). Gabinet Rzeszy odbył d. 3 bm. po poł. posiedzenie, na którym omawiany był cały szereg aktualnych spraw m. in. sprawa traktatu handlowego między Niemcami a Czechosłowacją. Ustawa szkolna, która w tych dniach miała zostać przedłożona gabinetowi nie była na tych naradach poruszana. W kołach parlamentarnych przypuszczają, że partie rządowe na razie oczekują wyniku narad międzyministerialnych nad ustawą szkolną. O ile narady te nie doprowadzą do porozumienia, wówczas frakcje rządowe zdecydowane będą odrzucić obrady nad ustawą szkolną i w międzyczasie zająć się załatwieniem budżetu, aby przez ewentualne komplikacje w związku z drugim czytaniem ustawy szkolnej na komisji oświatowej Reichstagu budżet był już załatwiony.

Redaktor „Menschheit” zwolniony z aresztu śledczego.

Berlin. (Pat.) Aresztowany pod zarzutem zdrady stanu redaktor pacyfistycznego tygodnika „Mensch-

heit” Karol Boether wypuszczony został dnia 3 bm. na wolność po złożeniu kaucji. Śledztwo przeciwko Boetherowi prowadzone jest w dalszym ciągu.

Niemiecko-sowieckie rokowania gospodarcze.

Moskwa. (WTB). Przedstawiciele sowieckiego komisariatu handlowego udają się do Berlina celem przeprowadzenia z przedstawicielami niemieckimi rokowań gospodarczych.

Polityczna bójka w Berlinie.

Berlin. (WTB.) W związku z zebraniem Stahlhelmu doszło w dniu 3 bm. do bójki ulicznej między Stahlhelmcami a zwolennikami polityki lewicowej. Dwie osoby odniosły rany. Szereg osób został aresztowany.

Aresztowany oszust.

Berlin. (WTB.) Sekretarz Spółdzielni berlińskiej Postpar- u. Darlehensverein, będący urzędnik berliński naddyrekcji poczt. przywłaszczył sobie nieprawnie 55 tysięcy marek, na wskutek czego nastąpiło dnia 3 bm. jego aresztowanie.

Nie! I jeszcze raz nie!

Tylko gazeta w języku polskim dać ci może to, czego dusza Twoja żąda, t. j. polskiego pokarmu duchowego. Tylko dziennik polski informuje Cię o życiu naszym. Gazeta niemiecka pluje na wszystko, co polskie. Młodzież polska, dźwią Twoją tylko z gazety polskiej wyniesie wiedzę o narodzie. mowie, obyczajach i zwyczajach polskich.

Pamiętaj, tylko dziennik polski bronić będzie Twoich praw, bo rozumie Twoje dążenia i bóle.

Abonuj zatem gazetę polską.

Polska gazeta powinna znajdować się w każdej rodzinie polskiej. Gdyby wszyscy rodacy chcieli zrozumieć zadania prasy polskiej i obowiązek swój wobec niej i odpowiednio prasę naszą popierać, wówczas prasa nasza rozrosłaby się i przez to zyskała na powadze i wobec obcych. Popieranie naszej prasy, to jeden z naszych obowiązków narodowych. Gdy trwać będziemy nadal w obojętności wobec naszej prasy, to temsamem okazywać będziemy obojętność wobec naszych dążeń, wobec zadania mniejszości polskiej w Niemczech i żyć będziemy w stanie niezdrowym. Stan ten zmienić się musi a hasłem naszym do zmiany stanu tego niech będzie:

Popierajmy własną prasę, prasę mniejszości polskiej w Niemczech!

K.

Bronić wszystkiego co polskie, brać żywy udział w przejawach naszego życia społecznego informować nas o wydarzeniach ogólnych, oto zadania prasy polskiej. Ona musi być naszym rzecznikiem w Niemczech jak i na forum wszechświatowym. Tam, gdzie nie dobrze głoś jednostki, tam musi dotrzeć głos prasy naszej i nieść w świat daleki wieści o naszym położeniu, o naszych dążeniach kulturalno-oświatowych i innych.

Z drugiej strony i społeczeństwo polskie w Niemczech ma swoje zadania i obowiązki wobec prasy naszej. Społeczeństwo nasze niestety niezubelnie spełnia ten obowiązek. Dlaczego? Jedną tylko mamy na to odpowiedź: Nie wszyscy doceniają dostatecznie zadania prasy naszej i jej nie popieramy należycie. Iluż to naszych rodaków nie czytują wogóle polskich gazet, iluż to naszych ludzi nie trzyma polskich gazet, tłumacząc się, że nie ma na to czasu lub pieniędzy. Równocześnie jednak czytują dziennik niemiecki, ba, nawet jest abonentem gazet niemieckich.

Rodaku, czyż dziennik niemiecki może Tobie dać to, co dziennik polski? Czyż możesz z dziennika niemieckiego dowiedzieć się cośkolwiek choćby z życia naszego? Czy młodzież polska, twoje dzieci, mogą z dziennika niemieckiego wynieść naukę i znajomość polskiego? Czy dziennik niemiecki broni praw mniejszości polskiej, a więc i twoich praw kulturalno-oświatowych i innych?